

ECOLOGICA

UDC:502.7

ISSN 0354 - 3285

No - 97 • Beograd, 2020. • Godina XXVII

Samo u pretplati

Izdavač:

Naučno-stručno Društvo za zaštitu
životne sredine Srbije "ECOLOGICA"

ECOLOGICA

Osnivač i izdavač

NAUČNO-STRUČNO DRUŠTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE SRBIJE - ECOLOGICA

Publisher

SCIENTIFIC PROFESSIONAL SOCIETY FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION OF SERBIA - ECOLOGICA

Za izdavača: Emeritus prof. dr Larisa Jovanović, Predsednik Društva ECOLOGICA

Suizdavač Institut opšte i fizičke hemije / Co-publisher Institute of General and Physical Chemistry

Glavni urednik / Editor in chief: Emeritus prof. dr Larisa Jovanović

Odgovorni urednici / Associate editors

Prof. dr Vidojko Jović, redovni član SANU, Rudarsko-geološki fakultet Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Slavko Mentus, redovni član SANU, Fakultet za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Dragan Veselinović, Fakultet za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu
Prof. dr Vladan Joldžić, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd

Međunarodni uređivački odbor / International Editorial board

Prof. dr Vadim Ermakov, GEOHI RAS, Moscow, RF
Prof. dr Sergej Ostroumov, MSU "Lomonosov", RF
Prof. dr Vyacheslav Zaitsev, Astrakhan University, RF
Prof. dr Vladimir Safonov, GEOHI RAS, Moscow, RF
Prof. dr Alexandr Syso, Institute of Soil Science and Agrochemistry, RAS, Novosibirsk, RF
Prof. dr Elena Ponomarenko, Faculty of Political Economy, Peoples Friendship University, Moscow, RF
Prof. dr Jaume Bech Borrás, Barcelona, Spain
Prof. dr Srdjan Redzepagic, Univ. Sophia Antipolis, France
Prof. dr Bekmamat Djenbaev, Institute of Biology and Pedology, Bishkek, Kirgizstan
Prof. dr Mihail Panin, Astana, Kazahstan
Prof. dr Neven Duić, University of Zagreb, Croatia
Prof. dr Igor Stubelj, Univ. of Primorska, Koper, Slovenia
Prof. dr Petar Hristov, Free University Varna, Bulgaria
Prof. dr Anna Nedyalkova, Free University Varna, Bulgaria
Prof. dr habil Galya Gercheva, Free Univ. Varna, Bulgaria
Assoc. prof. dr Anelia Nenova, Free Univ. Varna, Bulgaria
Prof. dr Velizara Pencheva, University of Ruse, Bulgaria
Prof. dr Hristo Beloev, University of Ruse, Bulgaria
Prof. dr Atanas Atanasov, University of Ruse, Bulgaria
Assoc. prof. dr Margarita Filipova, Univ. Ruse, Bulgaria
Dr Franz Brandstätter, Naturhistorisches Museum, Wien, Austria
MSc Isabel Airas, Climate-KIC, Germany
Dr Agni Vlavianos-Arvanitis, Biopolitics, Athens, Greece
Dr Svetlana Jovanović, Tulsa University, OK, USA
Prof. dr Valentin Vladut, Bucharest, Romania
Prof. dr Sorin Bungescu, Timisoara, Romania
Prof. dr Nataša Markovska, ICEIM-MANU, North Macedonia
Prof. dr Nedim Suljić, University of Tuzla, BiH

Uređivački odbor / Editorial board

Emeritus profesor dr Hasan Hanić, BBA, Beograd
Emeritus prof. dr Života Radosavljević, Univerzitet UNT
Prof. dr Jozefina Beke Trivunac, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Miljana Barjaktarović, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Boško Jovanović, Matematički fakultet BU, Beograd
Dr Dragica Stanković, Institut za multidiscipl. ist., Beograd
Dr Stevan Blagojević, IOFH, Beograd
Prof. dr Vladimir Tomašević, FIM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Nebojša Denić, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Olja Munitlak Ivanović, PMF, Novi Sad
Dr Jovan Zubović, Institut ekonomskih nauka, Beograd
Dr Ivan Stošić, Institut ekonomskih nauka, Beograd
Prof. dr Dejan Filipović, Geografski fakultet, BU, Beograd
Prof. dr Vesela Radović, Institut za multidiscipl. ist., Beograd
Prof. dr Milan Radosavljević, FPSP, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Ljubinko Jovanović, Univ. EDUKONS, S. Kamenica
Prof. dr Maja Anđelković, FSOM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Đorđe Jovanović, FIM, Univerzitet UNT, Beograd
Prof. dr Dragan Jovašević, Pravni fakultet, Niš
Prof. dr Antonije Onjia, TMF BU, Beograd
Prof. dr Jasmina Madžgalj, Gradska Uprava, Beograd
Prof. dr Zoran Čajka, FEFA, Univ. Metropolitan, Beograd
Doc. dr Mario Lukinović, Pravni fakultet Univerziteta Union
Prof. dr Aleksandar Prnjat, ALFA BK Univerzitet, Beograd
Prof. dr Višeslav Hadži-Tanović, Akademija SKAIN, Beograd
Prof. dr Vera Petrović, VIŠER, Beograd
Dr Ivan Pavlović, Naučni institut za veterinarstvo, Beograd
Dr Dušan Stojadinović, Institut "Jaroslav Černi", Beograd

Izdavački savet / Publisher board

Prof. dr Dejan Erić, Beogradska Bankarska Akademija
Milorad Panjević, Alfa Bk Univerzitet, Beograd
Prof. dr Aleksandar Andrejević, Univ. Edukons, S. Kamenica
Danica B. Karić, docent, Alfa BK Univerzitet, Beograd
Marko Babović, JP Elektroprivreda Srbije, Beograd
Milutin Ignjatović, gen. direktor, CIP, Beograd

Slika na koricama: Prolećni buket, foto: Marina Jovanović

Prevodilac: Prof. dr Zoran Čajka

Tehnički urednik: Biljana Radovanović

Štampanje časopisa pomažu

MINISTARSTVO PROSVETE, NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE

INŽENJERSKA KOMORA SRBIJE

Adresa: ECOLOGICA, Beograd, Kneza Miloša 7a, tel/fax (011) 32 44 248; e-mail: ecologica.drustvo@gmail.com, www.ecologica.org.rs; Tekući račun: 200 – 2718500101033 – 84, Banka Poštanska štedionica, PIB 101600071

Štampa: Akademska izdanja, doo, Zemun

SADRŽAJ – CONTENT

<i>Jozefina Beke-Trivunac, Larisa Jovanović</i> Municipality budget changes over the year as an indicator of environmental management policies	5
<i>Olja Munitlak Ivanović</i> Razvoj pametnih gradova - primer četvrte industrijske revolucije	15
<i>Nenad Marković, Vlado Čokeša, Miroslava Marković, Bratislav Kisin, Aleksandar Lučić</i> Izbor promenljivih koje statistički značajno utiču na verovatnoću pojave požara na području Topličkog okruga	22
<i>Biljana Petković, Dalibor Petković, Nebojša Denić</i> Estimation of thermal comfort regression models by neuro fuzzy logic based on different factors	27
<i>Zoran Kaličanin, Maja Dimić, Milica Kaličanin -</i> Stres testovi u funkciji procene rizika kreditnih plasmana u bankarskom sektoru u uslovima krize	37
<i>Biljana Ivanova, Lidija Barjaktarović, Branislav Jovanović</i> Ekonomsko-ekološki aspekti eksploatacije sirove nafte	49
<i>Dragica Stojanović</i> Tržište zelenih obveznica kao inicijativa razvoja koncepta Zelene ekonomije - izazovi i mogućnosti za zemlje u razvoju	58
<i>Slavoljub Vujović, Jelena Premović, Ljiljana Arsić</i> Ekološki aspekti materijalne osnove ruralnog turizma	65
<i>Bojan Živadinović</i> Eko-restorani u svetu i restorani u Srbiji	70
<i>Dragan Živković, Pero Petrović, Mašan Ercegović</i> Način finansiranja malih i srednjih preduzeća u hotelijerstvu i eko-turizmu	75
<i>Vladimir Mitrović, Ivana Mitrović</i> Potencijal socijalnog kapitala u funkciji klasterizacije i održivosti razvoja	82
<i>Dragan Turanjanin, Slobodan Cvetanović, Milica Grujić</i> Eco innovations in the function of improving environmental quality management	89
<i>Đuro M. Đurić, Vladimir M. Jovanović</i> Ekološki aspekti stečajnog postupka u Srbiji	95
<i>Vladimir N. Bashkin, Rauf V. Galiulin</i> Enzyme activity analysis at recultivation of disturbed soils in the Taz peninsula (Russia)	101
<i>Miljan Marković, Milan Gorgievski, Nada Štrbac, Dragana Božić, Velizar Stanković, Vesna Grekulović, Kristina Božinović</i> Primena adsorpcionih izoterma za opisivanje mehanizma procesa biosorpcije jona bakra na glavama suncokreta	106
<i>Jovan Буковала, Ана Бован, Николај Иванников</i> Екотероризам и заштита права животиња	111
<i>Mihajlo Stanković</i> Pregled brojnosti guštera u staništima grada Sremska Mitrovica (1984-2017)	116
<i>Srđan Bogetić, Dejan Đorđević, Ljiljana Đorđević, Mihalj Bakator</i> Analiza aspekata unapređenja životne sredine u procesu razvoja konkurentnosti	123

<i>Goran Tepić, Nemanja Tasić, Siniša Sremac, Branislav Bogojević</i> IoT u menadžmentu katastrofalnih događaja	129
<i>Ljubomir Mitrović, Slavka Mitrović, Aleksandra Mitrović</i> Pariski sporazum kao osnov za rešavanje globalnog problema klimatskih promena	134
<i>Nikola Radić, Mirjana Stevanović, Vlado Radić</i> Životna sredina i resursi – globalni trendovi i odrazi na ekonomiju do 2050. godine	141
<i>Jelena Pavličević, Bojana Ikonić, Oskar Bera, Aleksandar Jokić, Vladan Mičić, Branko Pejović</i> Racionalno upravljanje kotlovima i sudovima pod pritiskom u cilju zaštite od eksplozije	148
<i>Јован Веселиновић, Весна Хабић, Марија Николић</i> Управљање еколошким перформансама у развоју спортске индустрије	153
Uputstvo za pripremu rada	4
Instructions for the preparation of the papers	158

**Napomena: Autori snose punu odgovornost za originalnost i sadržaj svojih radova.
Radovi objavljeni u časopisu ECOLOGICA proveravaju se na plagijarizam**

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

502.7

ECOLOGICA / glavni urednik Larisa Jovanović, God. 1, broj 1 (1994) – Beograd (Kneza Miloša 7a): Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije – Ecologica, 1994 – (Zemun : Akademska izdanja) - 28 cm

Tromesečno

ISSN 0354 – 3285 = Ecologica

COBISS.SR – ID 80263175

Posebnu zahvalnost Upravni odbor Naučno-stručnog društva «Ecologica» izražava Savezu inženjera i tehničara Srbije, organima, rukovodstvu i Stručnoj službi za pomoć u realizaciji Programa rada Društva «Ecologica»

Uputstvo za pripremu rada

MILAN JOVANOVIĆ,

OLENA FILIPOVA

Adrese institucija gde su zaposleni autori, adrese elektronske pošte (e-mail) svih autora

UVOD

Original rukopisa treba da bude odštampan na belom papiru formata A4 (210 x 297 mm). Rukopis je ograničen na maksimalno 8-10 stranica A4 formata, font 10 Arial, uključujući slike, tabele, reference i drugo.

Na stranicama rukopisa margine treba da budu: gornja i donja 3 cm, leva i desna 2.2 cm. Na sredini prve stranice rukopisa napisati naslov rada slovima veličine 14 (Arial bold). Ispod naslova ispisati slovima veličine 11 imena autora (italik) i nazive institucija (normal).

Rad kucati sa proredom 1 (single), font 10, tip slova Arial (kao u Uputstvu).

Podnaslove pisati velikim slovima, font 10, tip slova Arial

1. MATERIJALI I METODE

U ovom delu se navodi opis uzoraka koji su uzeti na analizu sa naznakom lokaliteta. Neophodno je navesti oznake opreme, kao i tehnike i metode kojima su obavljene analize. U slučaju originalnih metoda autora treba priložiti opis metoda i opreme.

2. REZULTATI

Tabele, slike, grafikoni i dr. mogu da budu u jednoj ili dve kolone. Iznad tabele treba da stoji naziv, npr.

Tabela 1 - Rezultati eksperimentalnih merenja

Ispod ilustracije treba da stoji objašnjenje, npr.: *Slika 1 - Rezultati simulacije procesa*

Numeraciju jednačina uraditi u malim zagradama. Pozivanje na jednačine u tekstu vrši se pomoću malih (okruglih) zagrada:

$$\overline{R}_u = L_4 + L_3 F_x \left(\frac{\overline{U}_{pm} - \overline{U}_{gm}}{U_{pm}^2} \right) \quad (1)$$

3. DISKUSIJA

U ovom delu se vrši upoređenje rezultata sa podacima iz radova navedenih u odeljku Literatura.

ZAKLJUČAK

Kompletan rad sadrži: tekst, tabele, ilustracije (crteže, fotografije i sl.) i podatke o autorima. Rad pripremljen u Wordu dostaviti na CD-u ili poslati elektronskom poštom na mail adresu: **ecologica.drustvo@gmail.com**.

Rad se dostavlja u dva primerka na srpskom ili engleskom jeziku. Svi radovi podležu recenziji, a za originalnost, kvalitet i verodostojnost rezultata odgovorni su isključivo autori.

Pregledni radovi, kao i radovi iz ekonomije, prava, turizma i dr. mogu imati drugačije podnaslove (opisnog karaktera).

Zahvalnica

Navodi se naziv i broj projekta preko kojeg su finansirana istraživanja prikazana u radu.

LITERATURA

Literatura (skorijeg datuma: 2010. i nadalje) se u tekstu navodi u uglastim zagradama. Reference u spisku literature se numerišu po redosledu (prvog) navođenja u tekstu rada.

[1] Popović, S., Zaštita vazduha, Naučna knjiga, Beograd, 2009, 403 str.

[2] Williams G., Chem. Phys., 65, 19-35 pp. 2012.

IZVOD

Na kraju rada treba dati kratke sadržaje na srpskom i engleskom jeziku sa ključnim rečima i naslovom rada na engleskom jeziku.

Ključne reči: zaštita vazduha, koncentracija, filteri, održivi razvoj.

ABSTRACT

NASLOV RADA NA ENGLESKOM JEZIKU

Prevesti izvod sa srpskog na engleski, kao i ključne reči.

Key words: air protection, concentration, filters, sustainable development.